

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Féléves fizetésben dírtól: 16 k.
Három hónapos fizetésben: 10 k.
Egy hónapos fizetésben: 3 k.
Egy évi fizetésben: 30 k.
Egy évi fizetésben előfizetve: 24 k.
Egy évi fizetésben előfizetve: 12 k.
Egy évi fizetésben előfizetve: 6 k.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége
kivételeivel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vételére
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalában intézkednek.

XIII. évfolyam 165. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 július 20.

A kancellár bemutatkozó beszéde.

Bejelenti, hogy Zloczownál áttörtük az oroszok frontját.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Belinből jelentik: Az a nagy feszültség, melylyel minden politikai körben a kancellár mai beszédjét várták, áttért a közönségre is. Már korán reggel előzőlték a birodalmi gyűlés környékét. A birodalmi gyűlés épületében is nagy élénkség uralkodott. A pártok üléseit tartották, hogy a teljes ülés

sen követendő eljárásukra nézve egységesen megállapodjanak. Különös érdeklődés nyilvánult meg a nemzeti liberális párt ülése iránt, melyen hir szerint külön nyilatkozatot fogadtak el a békefeltételekről.

A kancellár óriási izgalom közepette délután 3 órakor a következő beszédet mondta:

A kancellár azután így folytatja:

— Brüsszel eredményeit tehát ellenőriztük.

Mi a békét még egyszer nem kínálhatjuk fel.

— Németország egy napig sem fogja tovább folytatni a háborút, ha tisztességes békét kaphatunk. Amit mi akarunk első sorban az, hogy a békét olyanokkal csináljuk meg, mint akik sikeresen érvényesültek. Ebben az értelemben kívánjuk a tárgyalásokat megkezdeni, ha azoknak ideje elérkezik, mi a békét még egyszer nem ajánlhatjuk fel, mintán becsületesen és békére készségesen odanyújtott kezünket nem ragadták meg.

— A német birodalom határait minden időkre biztosítani kell. Biztosítottak kell látnunk a német birodalom élet feltételeit száraz földön és tengeren. Kell, hogy a béka a népek tartós kibékülésének legyen alapja, meg kell akadályoznunk, hogy ellenségeink fegyveres szövetsége gazdasági dacsövetséggé változzék át.

A kancellár és a rezolúció.

— E célok felfogásom szerint a birodalmi gyűlés többsége határozatának keretében elérhetők. Ha ellenségeink tárgyalásokra kívánnak velünk bocsátkozni, ahhoz az egész német nép, valamint a hadsereg és vezére, akik egyetértéssel a nyilatkozattal, készségesen hozzájárulnak, hogy megkérdezzék ellenfeleinktől: micsoda mondanivalójuk van számunkra?

— Mi teljesen és becsületesen és békére készen akarunk résztvenni a tárgyalásokon, addig is türelmes nyugalommal és bátran fogunk kitartani.

Belpolitikai kérdések.

Azután a kancellár ölemezési kérdésekről beszél, majd a belpolitikára tér át:

— Az év július 11-iki legfelsőbb üzenet kibocsátása óta — én természetesen ennek álláspontjára helyezkedem — lehetségesnek és szükségesnek tartom, hogy a nagy pártok és a kormány között szorosabb érintkezés

Ki akarta a háborút?

— A legkomolyabb időben tették a másodfokú terhet a vállamra, Istenbe vetett hittem mertem ezt elvállalni és fogom kötelességem teljesíteni.

— Annál a nagyérdemű férfival szemben, aki elődöm volt, ideg királatot gyakoroltak. Helyesebb lett volna, ha azt ajtó mögött maradt volna ez. Ha nem bíznék ügyünk igaz voltában, nem vállaltam volna ezen hivatalát.

— Nekünk folyton szem előtt kell tartanunk a három év előtti történet eseményeket, amelyek bizonyítják, hogy bennünket belekényszerítettek ebbe a háborúba. Felolvassa elődjének 1914 július 29-án a bécsi német nagykövetségnek adott üzenetét, amely így szól:

„Szárazon teljesítjük szövetségi kötelességünket, azonban visszautasítjuk azt, hogy Auszria-Magyarország kedvéért tanácsaink figyelmen kívül hagyása miatt a világháborúba belekeveredjünk.”

— Az orosz hadsereg felvonulása azonban rákényszerített bennünket a fegyverre.

Hindenburg távirata: az orosz frontot áttörtük.

Felolvassa Hindenburg egy táviratát, amelyet egy félórával ezelőtt kapott s amely így szól:

„A német birodalom kancellárjának, Berlin, birodalmi gyűlés.

Az orosz offenzíva provokálására ma erős támadást kezdtünk. Lipót bajor herceg vezetésével osztrák-magyar csapatoktól támogatva, német csapatok áttörték az orosz frontot Zloczownál.”

(Zajos tetszés. A szociálisták közbekiáltanak: Pfuj! Hangulatkeltés!)

Egyes szám ára 12 fillér.

érettessék és kész vagyok, amennyire csak lehetséges a birodalom államszövetségi jellegén és az alkotmány alapjainak történeti sérelme nélkül mindent megtenni, ami az együttműködést határossá és gyümölcsözővé teheti.

— Kiváncsoknak tekintem azt is, hogy a pártok és a kormány közötti meghitt viszony erősíthetők és oly férfiak hívassanak meg a vezető állásokba, akik emellett hogy személynélleg alkalmasok erre, a nagy pártok teljes bizalmával rendelkeznek. Nem vagyok hajlandó azonban a vezetést kiadni kezemből.

Milyen legyen az új Németország.

A kancellár beszédét így fejezte be:

— Amire vágyunk, az egy új, nagyszerű Németország. Nem az a Németország, amely fegyverrelnek erejével a világot terrorizálni akarja, amint azt ellenségeink hiszik, hanem egy erkölcsileg tisztult, istenfélő, szabad, hatalmas Németország, amelyet minden nyíltan szeretünk, amelyért testvéreink künn véresnek és meghalnak. Ezt a Németországot akarjuk mi kiküzdani dacolva összes ellenségeinkkel!

Nyugaton lényegtelen harcok.

Berlin, július 19. A nagyfőhadiszállás jelent:

Nyugati harotér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Flandriában tovább tart a tüzési harc. Az összpontosított tüzési tömegek harci tevékenysége az est ellenére éjjel-nappal igen erős volt. Az angolok erőszakolt felderítő előretörései a tengerparti szakaszon és Yperntől keletre megfiúsultak.

Az Artois arcvonalon, a Lebassee-csatorna több pontján, a Scarpe déli partján a tevékenység élénk volt.

St. Quentinől délnyugatra a hesseni csapatok erős tüshatás után egy francia magaslati állást egy kilométer szélességben rohammal elfoglaltak. Az ellenség nagyobb száma foglyot és több géppuskát hagyott kezükben és veszteségeit tetőzte ellentámadásaival, amelyek este és reggel az elfoglalt árkok előtt eredménytelenül omlottak össze.

A német trónörökös hadserege. A harotéri tevékenység legnagyobb része szűk határok között maradt. Időközönként feléledt egyes szakaszokon, mint az Aisne mentén, a Champagneban és a Maas balpartján. A Mont Haut-on romboló tüzelésünk a franciákat kényszerítette, hogy a nemrégiben ott elfoglalt terület egy részét kiürítsék. Az avoconrti erdőben egy támadásunk néhány nappal ezelőtti elvesztett állásunk visszavetetésére vezetett.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Nincs ujság.

Keleti harotér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonal. A Dünaburgtól és Smorgontól délre már napok óta élénkebb tüztevékenység tegnap is tovább tartott.

A Lucktól északnyugatra és a keletgalicai arcvonalon rohamozó csapataink vállalkozásai, amelyek a tűz erősödését is előidézték, számos foglyot eredményeztek.

A Dayessertől délre az oroszok megá-

madták a Kulustól délre visszahódított állásokat. Súlyos veszteségek mellett mindenütt visszaverték őket.

Az Erdős Kárpátok és a Fekete tenger között nem volt nagyobb harci tevékenység.

Macodóniai front.

Az Ochrida és a Prespa tó között Dobropolja területén, továbbá a Vardar balpartján élénkebb volt a tüztevékenység.

Ludendorff, első főcsatlásmester.

Ellenoffenzívánk Kelet-Galiciában.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállás jelent 19-én este:

Az oroszok támadásának viszonzásaképp a szövetségesek ma reggel Kelet Galiciában megkezdték az ellenoffenzívát.

Az orosz vonalakat keleti irányban Zborow és a felső Szereth között visszavetítettük.

Az orosz forrongásnak a sikertelen offenzíva az oka.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A párisi lapok nagy meglepetéssel vették tudomásul az oroszok részleges visszahúzását. Féltik, hogy az offenzíva további sikertelensége nagy belpolitikai rázkódtatással fog járni. Azt hiszik, hogy a mostani nagy zavargásoknak is az offenzíva kudarca az oka.

Offenzíva az orosz-román fronton.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Orosz lapok jelentése szerint az orosz-román fronton nemsokára megkezdődik az offenzíva. Jassiba számos tiszt érkezett.

Az orosz zavargások Moszkvára is áttértek.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Dayl Mayl jelent: A pétervári katonai zavargások Moszkvára is áttértek.

Orosz ezredek Pétervár ellen.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Dayl Mayl jelent: Az orenburgi ezredek Pétervár ellen vonultak. A katonaság egyesült a zendülőkkel. A fővárosban véres összeütközés volt a hatalmon levők és a tüntetők között. Sokan gépfegyvertől haltak meg. A kormány rendkívüli tanácskozást tartott, melyen foglalkozott azzal az indítvánnyal, hogy a kormány székhelyét Moszkvába helyezik át.

Hágából jelentik: A pétervári zavargások egyedüli az antant ellen irányuló célja Londonban nagy nyugtalanságot keltett.

Az orosz kormány tagjait nem fogták el.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Reuter ügynökség jelent: Lwow miniszterelnök a kormányzóságokhoz körlevélrel intézett, melyben valószínűleg mondja azt a hírt, hogy az orosz kormány tagjait elfogták. Az a felhívás, hogy a kormányt fegyveres erővel kell megbuktatni, felelőtlen tényezők aknamunkája. Jelenleg újabb tárgyalások folynak Oroszországban, melynek az a célja, hogy az újonnan alakuló kormányban minden párt résztvegyen.

A Wolff ügynökség esti jelentése az ellenoffenzívánkról.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff ügynökség jelent 19-én este:

Flandriában a tüzési csata tovább tart.

Az orosz hadsereg offenzívája, amelyet kormányának parancsára és békletörékvei ellenére a frontokon indított, kihívta ellenoffenzívánkat, amelyek tegnap Kelet Galiciában megindítottunk. Német csapatok az oroszok állásait Zloczovnál széles fronton áttörték.

Élet a meghódított Bukarestben.

Tavaly júliusban még vérmes oláh államodörök, piparkő balkáni tisztek, elegáns francia diplomata, asikár, sörke angol urak és orosz generálisok sétáltak az élénk bukaresti utcákon; tavaly júliusban Avrescu vezérkari főnök erdélyi aspirációiról gondolkodott, a műveltséget mimelt oláh herceg nők új sörakozási lehetőségeiben törték szép fejüket, a megköttyagosodott uralkodó pedig azt hitte, hogy mire rozsдавörös be hajlik az erdő alja, ő végkép erdélyi területen ütheti fel sátorfáját.

Az oláhok — ezek az alattomos, primitív pusztulásra ítélt emberek — úgy vélték, hogy már fáradtak vagyunk, gyöngék, kiemerültek és őss előtt belétek harapnak. Bészeg sira nem számítottak, hogy cselekményüknek mi lehet, mi lett a következménye.

Mi történt egy csatározás alatt? Most országuk nagy része vissza van, fővárosukat megvárálva tartjuk és földjüket mi vagyunk az urak. Hadseregük szétszórva, megverve és lerongyolódva, néptük megreményve, városaik pedig keresztüljárva hatalmunkban. Egyetlen háborús nemzet sem jutott olyan gyors tempóban a megsemmisülésbe, mint az oláh.

A szerbek hőiesen, elszántan, szívósan és bámulatos bátorsággal állták a harcot, a ernagyorcok, — mint a tigriek kölykeikhez, ragaszkodtak földjükhöz, a nagy népek: a franciák, angolok, oroszok mind-mind cuppa lelkesedéssel, szent tüssel mentek előre, csak az oláhok tüntek el pár hét alatt a fölé szinérők, úgy hogy ma már alig beszél róluk valaki.

Székelty Erő fővárosi kereskedő, aki mostanában heteket töltött Bukarestben, üzleti ügyeinek lehonyolítása céljából beszéli a következőket:

— A mai Bukarest igen élénk és forgalmas. Az üzletek mind nyitva vannak, a kávéházakban, éttermekben és mulatókban hangos, lüktető élet uralkodik és mindenki igyekszik munkáját végezni. A megélhetési viszonyok elég türhetők. Természetesen, a katonaság szigorúan ügyel arra, hogy az élelmiszekért nagy árakat ne esedjenek. Ezen a téren határozottan rendet és fegyelmet lehet tagasztni. A vendéglőkben, szállodákban és éttermekben az árakat a katonaság szabta meg és a tulajdonosok szigorúan repasszkodnak az előírásokhoz. Bukarestben bstatják a maximálást, mert félnek a következményektől.

— A lakosság már mindenütt belsőtörődött a helyzetbe. Senki sem panasszkodik, senki sem éri magát kellemetlenül, mert nincs az ugynavessett „vexatura”. A hatóságok és a katonák elkövetnek minden lehetőt a golyósság érdekében és gondoskodnak az élelmiszeréről. Vannak vidékek, — saját tapasztalataim alapján mondhatom — ahol a közönség igaz örömmel él az osztrák-magyar fennhatóság alatt. Az emberek biztonságban érik magukat és nem kell attól félniük, hogy az oláh katonák kirabolják őket, mint tették a háboru első idejében.

— Majorescu Titus temetése impozáns volt. A tárgyaláson gondolkodásu oláh poli-

tikusat szerették és tisztelték Bukarestben. A végül természetesen a magyar, az osztrák és német katonatisztek teljes számban megjelentek.

— Az oláh fővárosban sok erdélyi emberrel találkozunk. Gyakran összejönnek egy-egy kávéházban. Mielőtt eljöttem volna, az a hír volt elterjedve, hogy a nyáron néhány repa Bukarestben vendégcsereipoint fog a kolozsvári színházban. A hírek mindenki nagyon örült és boldogan gondoltak arra, hogy magyar előadást fognak végigélni. Bukarestben egyébként most német színház van, ami kiderít, hogy a magyar nyelv a tervből valami vagy sem, nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a bukaresti magyarok részére igazi felüdülés volna.

Davida Lajos dr a földmívelésügyi kirendeltségről.

Amit létesítettünk, fenntartjuk. A méhészet. Aratás.

A földmívelésügyi magyar kir. ministerium nagyváradi kirendeltsége új vezetőt kapott, Davida Lajos dr. tükében, aki eddig is helyettes vezetőként sok rokonszenvre tett azért a biharmegyei gazdasági viszonyokról kitűnő modora, tájékozottsága, szaktudása, jóakarata és szervezőképessége révén.

— Serbán miniszteri tanácsos, — mondta az új igazgató, — nyugalmavonult a miniszter Ipolyi-Keller Gyula dr. miniszteri tanácsost hívta be helyére. Előzőm szerette ezt a várost és megyét, az erdélyi állatvadász lekönyöltéssé mutatja az ő nagy képszerűt, amely a házilipar fejlesztésében és szervezésében sok szép és eredményes ötlettel gazdagította az ország iparfejlesztési akcióját. A munkásságuk építését is szeretettel vette gondjaiba.

Amit engem illet, engem ide saját kérelmemre helyeztek át és szeretettel vállaltam munkakörömet 1913-ban, mert érdekelt Bihar, Szilágy és Arad megyék mezőgazdaságának fellendítése. Sajnos, a háboru nem alakult a további akciókra. Eddig a gazdasági szervezetek fellendítése, a gazdasági körök szaporítása volt hivatásunk, programunkban helyet foglalt a legelőjavítás, a közutak vízzel való ellátása, a vízcsapások ügye.

A házilipari tanfolyamokat is szerveztük, de jött a háboru s megakadt minden. Most a tavaszi és őszi vetőmag kiosztása a feladatunk, van barcmikéltünk Nagyváradon és Derecskén, mintaméhesünk s rokkant katonák méhészeti tanfolyama, amelyet Nemes Győző szakiskola tart, aki derék, ügyes és ügyluzgó szakember. Ilyen tanfolyamot 30-at tartottunk 1915-től kezdve, most is tart egy. Aradon, Debrecenben is volt ilyen tanfolyamunk.

Most arra szeretnénk, hogy amit a háboru előtt létesítettünk, azt fenntartsuk. A házilipari tanfolyamot a drágaság miatt be kellett szüntetni, pedig eredményesen propagáltuk Szalontán, Derecskén, Érmihályfalván és természetesen Nagyváradon.

Az aratás folyik, s igaz, hogy a tanulógyerekek a melik való munkakörben tévkenyen részt vettek az aratáson. Az őszi búza várákázson felül sikerült, 5–6 mé-

terméssé a termés, csak Nagyváradon, Cséttá, Sáriót mutatnak fel kedvezőtlenebb eredményt. A rozs valamivel gyengébb, a tavaszi szárazság ártott neki, árpa van elég, a zab gyenge, a tengerre jól jött az eső, de burgonya kevés lesz. Derecske felé az is jó.

Mi dolgozunk, s össze egyelőrtésben vagyunk a helyi hatóságokkal. En már működtem mai hatáskörömben, mindenki tudja, mit várhat tőlen.

Csakugyan, Davida Lajos dr. neve jó hazaszu gazdasági körökben. S úgy tűnik fel nekünk ez a kirendeltség, mint egy pompás, hibátlan hajó, amely teljes gőssalatt várja a háboru végét, hogy újra nekiindulhasson nagyüzemi ujjának.

A tejellátás fejlesztése.

Hatvanöt tehene van a városnak.

Nagyvárad városi tehenészete szépen fejlődik. A mostani nagy takarmány drágaságban az a dolog nagyon fontos, mert szorosan összefügg a közönség tejjel való ellátásával. Valószínűleg a múlt évi nagy tejjelhiány a következő télen is beköszönt s legalább a közönség egy részét elláthatja a városi tejjel.

Lukács Ödön főjegyző és Andó tejmeister nagy buzgalommal kezelik ezt a fontos kérdést s a főjegyző buzgóságának és a tejmeister szakértelmének már is szép eredménye mutatkozik.

A városi tejjelközpontja lassankint igen szép és nagyobb szabásu tehenészeté nő ki magát.

Jelenleg 25 darab igen jó fajta tehene van a telepen a városnak s ezek a szép állatok nagy része ellős.

A primitív kis istálló már ki van bővítvén s kellő modern berendezéssel van ellátva.

Gondoskodás történt továbbá a legelőszékesekről, a téli takarmányról, ami szerencsének mondható. A főjegyző és a tejmeister gondoskodásából már kellő mennyiségű és jó minőségű széna van nemcsak beszerezve, de be is szállítva. Valószínű, hogy ebből a takarmányból nemcsak a városi tejjel állatállományát láthatják el, hanem jut belőle a városi közönségének birtokában levő állatok részére is.

A városi telepen levő 25 darab tehenen kívül van a télig való eltartásra a városnak a Styrthal Artur uradalmában szintén 25 darab kiváló fajtehené, továbbá vásárolt a város Schvarcz Mártontól 15 drb tehenet, amelyek hétfőn érkeznek meg Csírkő pusztáról a városi telepre.

Összesen tehát jelenleg 65 drb tehene van a városnak, amelyek az ősszel mind lekerülnek a tejjelközpont telepre, amikor is teljesen megszűnnek azok a bajok, amelyek még ma a tejnek Nagyváradra szállításából erednek.

A nagy istállót Andó Ferenc tejmeister felügyelete és tervei szerint házilag, olcsón felépítették.

Az ősszel a régi faiskola területét is a tejjelközpont rendelkezésére bocsátja a város, ahol jó legelő területet rendeznek be a teheneknek.

Tervbe van véve még az állatállomány szaporítása is, újabb tehénvásárlások révén. Lukács Ödön teljes tudatában van a tejellátás nagy fontosságának a nagy gondot fordít a tehénbesszélésre. Még van teljesen győződve, hogy a tejminériákon csak a városi tejellátás minél nagyobb kiterjesztése segíthet.

Utmutatás a hadiözvegyeknek.

Hogyan és mennyi nyugdíjat kaphatnak?

A sok és szürkevaros rendeletek tömegében rendszerint annyira eltéved a járta-sabb egyén is, hogy jó szolgálatot véltünk tenni a városi és falusi vezetőségeknek, még inkább az egyszerűbb embereknek, ha ide írtatjuk annak a rendeletnek a lényegét, amely a hadiözvegyek nyugdíjára vonatkozik, hogy legalább ebben a kérdésben tisztán lássanak. Sajnos, ez a nyugdíj nagyon csekély, de addig is, míg felemeljük, jó lesz ellenőrizni, hogy minden hadiözveggy, aki férjét elvesztette a háborúban, minden nehézség nélkül megkapja.

Kétféle nyugdíj van. Tiszti és legény-ségi.

A tiszti és legénységi nyugdíj közül a tiszti nyugdíj egyszerűbben és egységesebben van megállapítva. A nyugdíj megállapításánál azért a tiszti özvegyek nyugdíja körül kevesebb lehet a tévedés vagy igazságtalanság is. Annál több igazságtalanság és mulasztás történhetik azonban a legénységi özvegyek nyugdíjának a megállapításánál, mert itt a nyugdíj nagysága igen sok elem-től és feltételtől függ, amelynek egysége-sítése oly körrelő módon lép fel, hogy a kormány kénytelen lesz ezt az égető kérdést megoldani.

A legénységi özvegy nyugdíj függ elő-ször az elhalt katoná rangjától, másodsor-hoz a harctéren vagy a hadiféradalmak kö-vetkeztében halt-e meg, harmadszor, hogy az özveggy keresetképtelen e gyermekeire való tekintettel, vagy munkaképtelen e egészségi állapotára való tekintettel és emellett va-gyontalan e. Egy sorozat elem, amelyek között a hatósági emberek sem tudnak pontosan eligazodni, így tehát akárhányszor a hősi halált halt katonák özvegyei megrövidülnek nyugdíjuk megállapításánál.

Módot akarunk nyújtani az özvegyek-nek, hogy nyugdíjuk megállapítását ellen-őrizhessék.

A rendes katonai nyugdíj, amelyhez minden katoná özvegyének joga van: köz-katonánál egy évben 72 K, havonként 6 K, őrvezetőnél egy évben 96 K, havonként 8 K, tizedesnél egy évben 120 K, havonként 10 K, szakaszvezetőnél egy évben 144 K, havonként 11 K, őrmesternél egy évben 180 K, havon-ként 15 K.

Ezt az összeget minden özvegynek meg kell kapni, tekintet nélkül arra, hogy férje a harctéren halt el vagy itthon, hogy va-gyontalan szegény.

Akinek a férje azonban a harctéren vagy a harctéren szerzett betegsége, esetleg a katonai szolgálat fáradalmával összefü-gésbe hozható okok miatt halt meg, annak még nyugdíjpótlékra van igénye, amely a

következő összegekből áll: közkatonánál egy évben 36 K, havonként 3 K, őrvess-tőnél egy évben 48 K, havonként 4 K, tize-desnél egy évben 60 K, havonként 5 K, sza-kaszvezetőnél egy évben 72 K, havonként 6 K, őrmesternél egy évben 90 K, havonként 7-50 K.

A nyugdíjpótlék megilleti azon özvegyet is, akinek a férje beteg volt ugyan már a katonai szolgálatra való bevonulása előtt is, de betegsége súlyosbodott annyira a katonai szolgálat miatt, hogy az időelőtti elhalálását előidézte.

Aki nyugdíjpótlékát nem kapja, fordul-jon egyszerű levélben ahhoz a minisztéri-umhoz, ahonnan a nyugdíjat kapja, vagyis, ha az elhalt katoná honvéd, népfőlkelő vagy hadimunkás volt, akkor a honvédelmi mi-nisztériumhoz Budapesten, ha pedig az el-halt katoná valami közhadszeragbéli alaku-láshoz, csepsthor, kórházhoz tartozott, akkor a közös cs. és kir. hadügyminisztériumhoz Bécsbe.

Levelekre a minisztériumok felhívják az illető csapatvezetőt, amelyhez az elhalt tartozott és bekérlik az elhalálására vonat-kozó adatokat, orvosi bizonyítványokat. Ezeknek az alapján döntése a kérésük felett.

Annak az özvegynek pedig, akinek kis gyermekei vannak és vagyontalan, vagy aki munkaképtelen betegeskedése miatt és szegény, a rendes nyugdíjon és nyugdíjpótlé-kon kívül még évi segélyre is van igénye, ami rangra való tekintet nélkül évi 96 ko-ronából, vagyis havi 8 koronából áll.

Aki az évi segélyt nem kapja, hogy gyorsan jusson hozzá, kér a községi előljá-rásigól vagyontalansági bizonyítványt és a községi orvostól hatósági orvosi bizonyít-ványt és mielőtkébb egy levél kísérelésben ajánlotta felkérni a honvédelmi minis-teriumba vagy a cs. és kir. hadügyminis-teriumba, aszerint, hogy honnan kapja a nyugdíjat.

Utmutatásainkból könnyen kiszámíthatja minden özveggy a neki járó nyugdíj összegét és ha hiányosan van a nyugdíj megállá-pítva, akkor tegyen tanácsaitk szerint, ama-lyek célhoz fognak vezetni.

A román internált 20 méteres gépszija.

A rendőrség sikeres fogása.

A város határában vigan zakatolnak a cséplőgépek, a tömött gabonafélek szűrű-ontják az aranyárga szemeket: az „élet”. Jouneszkú László 28 éves román internált is itt dolgozott a határban, hatalmas kérvé-keletette a morgó, éhes gépet. A munka nem ment valami finoman, mert a gépen nem volt jó bűrszif, hanem valami hadidolog a bizony gyakran megakadt a munka. Ked-den azán csoda történt, Jouneszkú egy ha-talmas, 20 méteres gépsziját elpelt ki a szé-rűre és eladásra kínálta. Olcsón adta volna: 600 koronáért és másfél mássa buszáért.

A tulajdonos gyanút fogott, de azért látszólag belement a vásárba, titokban pedig értesítette a rendőrséget. Dienes István, a rendőrség ügyes detektívje rövidesen kün-termett a kérdőre vonta Jouneszkút, hogy honnan szerezte a gépsziját. Mert hogy lo-

pott jószág, az tiizta dolognak látszott mind-járt az első peroban. Jouneszkú hímesett-hámozott, először azt mondta, hogy a sziját még 1911-ben Romániából hozta. Később a rendőrségen már módosította vallomását és a következőképen adta elő a dolgot:

— Vasárnap éppen Drágoskőre akar-tam utazni, mikor a velencei állomáson egy régi kolozsvári ismerősöm: Rács Jóska sus-ter toppant elébem. Eppen téged kereslek mondja ő, hozzád akartam utazni. Azán elmondta, hogy egy gépsziját akar nekem átadni, hogy adjam el, amit 600 koronán felől kapok érte, legyen az enyém. Meg-egyeztünk, hogy másnap ugyanott találko-zunk. Hétfőn reggel csakugyan megjött a Jóska Kolozsvárról és a sziját egy székbe varrva csak kidobta nekem a vonatból, ő pedig tovább ment a nagy állomás felé. Hogy honnan vette a sziját, én nem tudom.

Később azán módosította vallomását azán, hogy a társa megmondta neki, hogy az egyik kolozsvári papírgyárból lopja a gépsziját.

A 20 méteres gépsziját, amely most va-lóságos vagyont ér, a rendőrség lefoglalta a megindította az eljárást Jouneszkú László és társa ellen. Először természetesen meg-állapítják, hogy vallomása megfelel-e a va-lóságoknak, mert az sem lehetetlen, hogy a lopásban ő is részes és nem ez az első eset nála.

Rekvirálják az ócska gummit.

A magyar minisztériumnak a hivatalos lapban közölt rendelete értelmében a gummi-anyagok feldolgozásával vagy felhasználásá-val foglalkozó üzemeknek csak a „Gummi-bizottság” közvetítésével szabad gummi-anyagot venni vagy eladni.

Eszerint az ócskagummi, gummitartalmu hulladékok, nyersgummi, guttaparcha, balata, regeszium és ezekből készült beverékek és oldatok forgalomba hozatala azon vállalatok részére, amelyek ezen gummianyagok feldol-gozásával foglalkoznak, tiltva van. Ezen vállalatok csak is a „Gummbizottság” (Bu-dapest, V. kerület, Rudolf-tér 6. szám közvetítésével adhatják el, vagy szerezhet be gummit.

Az említett üzemek kivételével egyéb-ként gummianyagokat mindenki szabadon vásárolhat és szabadon eladhat kicsiny-ben.

A kereskedelmiügyi miniszter indokolt esetekben a jelen rendelet hatálya alól kivé-teket engedhet és kétség esetén ő állapítja meg, hogy valamely meghatározott fajtaú anyagra a rendelet hatálya kiterjed-e vagy nem.

A gummianyagok feldolgozásával foglal-kozó üzemek sajtóságiaték beszerzéséről a sajtóságiaték bejelentés alapján a „Gummi-bizottság” gondoskodik.

A rendelet közli továbbá a „Gummbi-zottság” feladatait, az egyes üzemeknél sajtóságiaték gummianyagok minőségét, mennyi-ségét és megállapított árait.

A készleteket az 1917 július 15-én volt állapot szerint kell bejelenteni legkésőbb 1917 augusztus 1-ig. Azonlul pedig minísa hó-napban a hó első napján volt állapot sze-rint az illető hó nap 8-ig kötelesek bejelent-

teni. A bejelentésekhez a „Gummibizottság”-nál kapható nyomtatványokat kell felhasználni.

Mindezek a szerződések, amelyek a jelen rendelet életbeléptetése előtt a rendelet hatálya alá eső gummianyagok eladása iránt létrejöttek, de a jelen rendelet életbeléptéséig az áru átadásával még teljesítve nem lettek, hatályukat veszítik.

Az ország területén kívüli szállításokhoz szükséges engedélyt a „Gummibizottság” újfán a kereskedelmi minisztériumtól kell kérni.

A katonai rendőrség csökkentése.

Mikor hivatalosan közölték, hogy Nagyváradon katonai rendőrséget létesítenek, idegenkedve fogadta a hír a közönség, mert félt illetéktelen beavatkozásoktól.

Néhány hónapi működése után a katonai rendőrség nélkülözhetetlennek bizonyult a város közönségének hálijára tette magát méltóvá. Elsősorban összefogdosia a városban bujkáló közszelelyes katonaszökevényeket, akik mint „halászek”, „szinfallogatók” és „kőművesek” vagyok, az apámnak dolgozom” veszélyeztetették a közbiztonságot. Tudomásunk van arról, hogy két évig bujkált itt egy katonaszökevény, míg végre a katonai rendőrség elcsapta.

Mihelyt a katonai rendőrség életbelépett, megkezdte a kocsimákban a verskedés, a késelés, a különböző fegyvernemek éjjeli mérközése, rend lett az alvilágban. Alkatonák és álszebesztékek eltakarták a városból a ami fontos hadiérdek, a közbiztonság megjavult. Alkalmunk volt megfigyelni egy idegen helyről hasznagrott katonarubába bujt társaságot, amely a járőreket insultálta a kötekedett aróttan és felháborító módon. Mintha az égből pottyant volna oda, a katonai rendőrség két tagja lefűllete őket. Az egyik botrányt csinált, alibit emlegetett, ordított, minden áron heccet akart provokálni. Higgadtan, udvariasan és mégis erőteljesen járt el a két katonai rendőr, páratlan korrektséggel és mégis bevitte a betyárt.

A hegyeken őrzőket tartottak a kiirtották a hegyi tolvajokat, ma már nem fenyegeti az a veszedelem a vincellőreket, hogy katonarubába öltözött tolvajok veréssel hallgattatják el tiltakozásaikat.

Ehhez azonban ember kellett, legalább 120—150 katonai rendőr, akiket betanított a szervezet vezetője, Bartha Béla dr főhadnagy. Minden intézmény magán viseli vezetője szellemének karakterét. Ezt az intézményt Bartha Béla dr főhadnagy szervezte, az ő beszűletes jóhiszeműsége, rendőri és szociális gondolata, fegyelmezettsége, jó modora a a saj nélkül való állandó munkálkodás telítette meg a katonai rendőrség keretét, egy modern, humánus, haladó szellem, amelynek a napi érdekek kielégítésén kívül messzebbmenő a nagyobb céljai is vannak.

Ezért nagy megütközéssel vesszük becsi tudósítónk jelentését, hogy a nagyvárad katonai rendőrség létszámát is, mint általában a többiekét, leszűliti, holott az állandó, kerületenként való őrzőket sok embert vesz igénybe, a hegyi termés megőrzése pedig rendkívüli eszközök igénybevételét teszi szükségessé.

Ily módon el lehetünk későülve, hogy ez a hasznos, kiváló intézmény rövidesen meg is szűnik, holott emberei mind frontszolgálatban rokkanttá lett alkalmatlannak, akiket katonai szolgálatra csak így és itt lehet a hadiérdekekre hasznosan alkalmazni.

Ast hisszük, hogy a város közönsége a az itt székelő katonai hatóságok mindenképpen azon lesznek, hogy ez a jelentős, mely katonai rendőrségünk, a közbiztonság ezen fő-faktora csökkentéséről ad számot, ne váljék valóra, hanem inkább megfelelő anyagi és személyzeti segítséggel tovább fejlesszik, mert most a városi rendőrség abban az előnyös helyzetben volt, hogy csak a magukra hagyott civil gondo tevéket kellett megfékezniök.

A párbaj ellen.

Indítvány a Szegedi Orvos-Szövetséghez.

Pártos Zoltán dr, a szegedi Alsótanya modern képzettségéről és szociális érzékéről egyaránt ismert tiszt orvosa a következő indítványt terjesztette a szegedi orvosszövetség vezetősége elé:

1913. évben jelen beadvánnyommal, illetőleg indítványommal nagyjából azonos indítványt adtam be a Szövetség főtitkárnak: dr Berger Mór főorvos urunk. Nem tudom, mely okból sem akkor, sem azóta ez az indítványom nem került tárgyalás alá.

Négy év elteltével bátor lesznek akkori indítványomat a következőkben megismételni:

Mondja ki az Orvosszövetség szegedi fiókjá, hogy a párbajorvosi működést az orvosi etikával és a fennálló magyar törvények rendelkezéseivel megegyezhetőek nem tartja és tagjait ennek alapján a párbajorvosi működés gyanúját a párbaj színhelyén való megjelöléssel kapcsolatos orvosi működést érttem, s így azon működés, amely valamely párbajban megsebesült egyénnek az orvos rendelkezésére, vagy egyebütt, az orvosi hivatás gyakorolhatóságának megfelelő helyen (tehát nem vendéglőben, szállodákban, vízótermekben) való orvosi segélyben részesítésére vonatkozik: nem esik a tilalom alá. E határozatáról a Szövetség értesíti az ország összes testvér-szövetségét a hasonló határozat kimondására kéri.

Indítványomat a következőkkel indokolom:

1. A párbajt a magyar büntető törvénykönyv a büntetendő cselekmények közé sorolja. Az a körülmény, hogy a büntető törvénykönyv a párbajban aktív szereplő és a párbajt éppen jelentőse által elősegítő orvosi egyelőre még nem tartja büntetésnek, felelősségre nem vonja, mondom, ez a körülmény, amely a büntető törvénykönyv hiánya, nem tshermeniesíti az orvos mindig fennálló magas etikai nívóját és világnézetét, mert annak ellenére is, hogy a törvény a párbaj orvost nem vonja felelősségre: lényegében orvos-etikai nézőpontból a párbajorvos egy büntetendő cselekményben vass aktív részt, azt éppen orvosi etikája köpenyében fedez, azt azt éppen orvosi mivoltával elősegíti, talán — létrahozza.

2. A párbaj lényegében nem egyéb, mint azalonképesített kocsmai blokkadás, mint a társadalom egy töredéke által az egész társadalomra ráköltözött lefogásból

aradó „elfogadott” gyilkossági kísérlet, mely annál erköletlenebb, mert he nem avatkozótanuk előtt megy végbe, amely annál szomorubb, mert a he nem avatkozótanuk között az orvos is szerepel. Orvos etikai nézőpontból a párbaj semmiesetre sem más, mint gyilkossági kísérlet.

Es ha ennél az „elfogadott” gyilkossági kísérletnél mint büntetés szerepelhet az orvos, szerepelnie kellene minden „nem elfogadott” gyilkossági kísérletnél is.

Vajjon azok az orvosok, akik hivatásuk moráljával megegyezhetőek tartják a párbaj-orvosi működésüket, az orvos-etikával megegyezhetőek tartanák-e, ha valamely rablógyilkosságra induló ember hívna őket magával, hogy az általa megámadandó embert részesítsék orvosi segélyükben, majd ha ő elvégezte rajta a rablógyilkosságot?

Az analógia orvos etikailag teljesen megálló és mert hiszem, hogy nincs orvos, aki a rablógyilkos-mérényleti orvos szerepét vállalná, remélem, hogy indítványomat a Szövetség elfogadja és magáévá teszi.

Kiváló tisztelettel

Pártos Zoltán.

Az indítványt a szegedi orvosok egy része nagyon rokonszenvesnek tartja és örömmel járul hozzá, hogy országos akció kezdésére Szeged tegye az első lépést. Az indítvánnyal nem is lehet vitatkozni, annyira logikus.

..HIREK..

* **A Kaszinó évi közgyűlése.** A biharmegyei és nagyvárad Nemzeti Kaszinó f. hó 25 én, szerdán délután 6 órakor a Kaszinó helyiségében tartja évi rendes közgyűlést. A közgyűlés tárgyai: 1. Az igazgató évi jelentése. 2. Költségvetés. 3. Választások.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Kádár Kálmán 37. gyalogezredbeli és Müller György 70. gy. e. bel. népf. hadnagyokat a legteljesebb dícsérellel tüntette ki, Wenzel Nándor 37. gyalogezredbeli nyug. őrnagyot a vaskoronarend hadiiskolájának III. osztályával tüntette ki az uralkodó.

* **Az Operaház tagjai megérkeztek.** A m. kir. Operaház tagjai már ma Nagyváradra érkeztek, hogy a szombat esti jótékonyságú operaelőadás próbát részt vehessenek. Marschalko Rózsika, dr Székelyhidi Ferenc, Pusztay Sándor és Kertész Ödön egyenesen Budapestről, Sámaon Mária marosvásárhelyi nyaralójából, Hegedűs Ferenc pedig, aki a déli frontszínháznál vendégszerelt, a romániai lövészárkok mögül érkezett meg a nagyvárad operai estélyekre. Az Operaház legkiválóbb tagjai katonai pontossággal jelentkeztek a Sziliget-színháznál, ahol a próbákat a már napok óta itt dolgozó Bródy István főrendező és Fleischer Antal karmester vezetésével már el is kezdték. Szombaton délelőtti 10 és fél órakor a sajtó megbízott képviselői előtt főpróba lesz a színházban. A szombaton bemutatásánba menő estére, valamint a vasárnapi második estre jegyek korlátozott számban péntek estig a Hegedűs hírlapirodában kaphatók, az esetleg megmaradt jegyeket szombat reggeltől a színház pénztára árusítja.

Visszavert orosz támadások.

Kaleti harctér. Budapest, július 19. (Hivatalos.) Kalusztól délre az oroszok nagy erők harcbevételével megkísérelték, hogy a tőlük elfoglalt magaslatokat visszafoglalják. Erőlködéseik súlyos veszteségeik mellett meghiúsultak.

A Dnyesztertől északra egészen Bródv vidékéig rohamcsoporthajink eredményes vállalkozásai az ágyutüz élénkülésére vezettek, amely különösen ma reggel egyes szakaszokon igen jelentékeny hevedésre fokozódott.

Az osztrák-magyar és német rohamcsapatok Welhiniában is eredményesen működtek.

Olasz és délkeleti harctér. Budapest, júl. 19. (Hivatalos.) Váltakozatosan.

A vezérkar főnöke.

* Ki lesz a bihari főispán?

Biharmegye főispáni méltóságára a kormány állítólag **Malatinzky Lajost** szándékozik kinevezni. Malatinzky Lajos most zalavármegyei főszolgabíró. A hírt még nem erősítették meg.

* Jegyzők a hadikölcsönért.

A vasvári járásban a VI. hadikölcsön ügyét különösen két jegyző karolta fel és pedig Gyenge Károly vasvári körjegyző, akiknek már drágaságok körjegyző korában a többi hadikölcsönök gyűjtése terén szerzett érdemeiért elismerő oklevele is, a másik **Mona Péter** rézbányai körjegyző, akik az addig a hadikölcsön jegyzéstől, teljesen saját bíráskodásukon kívül — tudatlanságból — idáig kedőbromán anyanyelvű magyar állampolgárok között állandóan személyes érintkezéssel, felvilágosításokkal megmutatták, hogy ügyeszettséggel és megértéssel a nép között mit lehet elérni. A vasvári körjegyző ugyanis 378 tételben 20.000 koronát meghaladó, a rézbányai jegyző pedig 297 tételben 16.000 koronát meghaladó hadikölcsönt szedett össze, mely összeget a vasvári takarékpénztár útján eljuttatták a Magyar Jelelőg Hitelbank nagyváradi fiókához. Nevezett jegyzőknek újabb kitüntetés iránt a javaslat megfogalmazott.

* Haldoklik Bérczy Imre.

A régi bihari gárda típus tagja, **Bérczy Imre** főszolgabíró, mint értesülünk, súlyos beteg. Ez a betegsége régebb kelte, a Budapesti keresztény gyógyulást a népszerű főszolgabíró. Most hazahozták Eledre, ahol állapota válságosra fordult.

* Az ecetylengáz előállításának és felhasználásának.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter az ecetylengáz előállításáról és világitása, vagy más célokra való felhasználásáról szóló 1916. évi július hó 28. és 73.857—1916 B. M. 47.788—1917 K. M. sz. alatt kibocsátott szabályrendelet 7. §-a 7-8 pontjának hatályon kívül helyezése és a pontokat helyettesítő rendelkezéseket megállapítása tárgyában az 1911. évi május hó 1. és 5928. szám alatt kiadott rendelet az említett pontokat megállapító részében a belügyminiszter úrral egyetértőleg határon kívül felvonta és az érintett szabályrendelet 7. §-ának 7-8 pontjainak újabb rendelkezéseket állapított meg. Ezen körülményt oly felhívással hozom sz. érdekeltek tudomására, hogy a magyar kir. kereskedelemügyi miniszter úrnak vonalkódja 36952. VI. A. 1917. számú rendeletét a rendőrkapitányi hivatal II. emeletének 18. számú helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetik. Nagyvárad, 1917. július 19. Rendőrhatalóság.

* Pályázat egyetemi internátusba.

A debreceni m. kir. tudományegyetem mellett létesített Szent László Kollégiumban betöltendő több ingyenes, mérsékelt díj és teljes fizetés helyre eznapot pályázatot hirdetnek. Pályázhatnak azok a római és görög katolikus vallású ifjak, akik az 1917—18. tanévben a debreceni m. kir. tudományegyetem hallgatói lesznek. A kiket mérsékelt díj helyre vesznek fel, évi 300, akiket teljes fizetés helyre, azaz évi 500 koronát ellátási díjat fizetnek. Az összeget havonta előre 12 részletben fizetik. A kollégium tagjai is teljes ellátást nyernek; megbetegedés esetén ingyenesen gyógykezelhetnek; ugye fegyelmű, mint tanulmányi tekintetben állandó vezetés és felügyelet alatt állanak. A pályázók azonnal, azaz a debreceni vasúti pályaudvar felé, egyenlő viszonyait feltüntetve, egyeztetve a tanulmányi feladatokról szóló oktatással felszerelt kérvényeket folyó évi augusztus hó 20. napjáig az alulírott elnökhöz, Gróf Ferenc pápai prelátus, prépost plébánoshoz Debrecenre kell beküldeni. Debrecen, 1917. évi július hó 19. napján. A Szent László Kollégium intéző bizottsága nevében: Gróf Ferenc pápai prelátus prépost plébános, elnök. Szent-Királyi Tivadar, egyházközségi fő gondnok, tisztelet. Dr. Lóky Béla, a kegyesenol főgimnázium igazgatója, titkár.

* Javítják a Döry-sziget hidját.

Már elkezdődött az a, hogy a Döry-szigetre vezető fahíd rozoga darabjai egy szép napon szétfalnak a a tenniszszórók és csónakázók belepottyannak a finom, hínáros, békanyás, illatos tó vizébe. Nem így történt. Szeghalmy Sándor dr., az NSE. fáradságtalan titkára lőtött-futott, míg kapott dicsőít, gerendát és munkásokat, amivel a hidat helyreállítják. Néha nem ment minden, mert a hid városi „műtárgy” a tiszta tudni, hogy milyen szerez lett annak a tervnek, amely egyen akarta kiegyenlíteni a ligeti tó alját. De mégis ment és nem esett a vízbe. Sam a terv, sem az üdülő közönség.

* Kuriaender Jenő, mint tanu.

A Wechsler A. cégtől gyakorta leptak az inasok cukrot, kávét és egyébeket. Egyik tettes öv. L. F. ré és D. A-nak adott kávét és cukrot, amiért is országoságra keveredett. Sere Barna előtt volt a tárgyalás, amelyen az elítelt Kuriaender Jenő, mint tanu jelent meg szürke kalapban, puha ingben, elegáns elöltékben. Nem kívánta a vádlottak megbüntetését, az inasnak is meg bocsátott. A bíróság nyitva ítéletet szabott ki a vádlottakra.

* A Péter Pál napi gyűjtés eredménye.

A Vörös Kereszt Egylet vezetősége most bejelentette a központi igazgatósághoz a gyűjtés lefolyásáról szerkesztett tájékoztató jegyzőkönyvét, amely szerint az aznapi gyűjtés, különböző mutatók és támpályák alapján 5799 K 28 forint hoztak a központi pénztár gyarapítására. A jegyzőkönyv megemlékezik arról is, hogy Nagyvárad város társadalmi ezáltal is nyújtott segítségét nyújtani a gyűjtés neheze munkájában, hogy a többiek között dr. Krúger Aladár, Polgár Marianna, Bihari Sándor, Rákosi Ferenc, Székely János, Tóth Béla, Dózsa István, Darnyi Imre, Biczó János és Dósi Ferenc fejtett ki hasznos tevékenységet Nagyváradon, míg a Felvidéki gyűjtésnél dr. Nagy László főorvos, Zoltan Simon főhadnagy és Rózi Ernő főorvosok szereztek kiváló érdemeket.

* Majd utána néztek.

Sere Barna tanácselnök előtt állott egy öreg vidéki orvos, aki azt a szakkélményt adta egy súlyos testi sérült bűrpörben, hogy „a sérült sérülése 24 nap alatt gyógyul”. Az elnök felvilágosítja, hogy a törvény 20 napon belül vagy 10 napon túl gyógyuló sérüléseket ismer. Megjósolai, hogy pont 24 nap alatt gyógyul egy seb, képtelenség.

— Jó, mondja az öreg doktor, majd utána néztek, veszek könyveket és tanulok.

* Értékesítet katonasáthoz létesítés tárgyában.

A Vörös-Kereszt Egylet vezetősége eznapon tudatja az érdeklődőket, hogy a katonasáthoz létesítés tárgyában folyó hó 24. és 25. délután 5 órákor a Városháza dísztermében értékesítet lesz, amelyre az érdeklődőket és a jótékonny egyesületek önkéntesait és tagjait tisztelettel meghívja.

* A cirkusz lovai.

Nap nap után szívesen látják a Schmitt cirkusz, amelynek attrakciói maga az igazgató, a felkészült és a katonasáthoz, Schmidt, a bájos táncos, Planett, az ügyember, az idomított medvék és sok más érdekességek. Mindenki csodálkozik, hogy a cirkusz lovai jól ápoliak és elevenek. Eddig nem is volt baj, de most a zab fogytán van. A városban fordultak azért a díszjára mag is kapják ezek a kiváló állatok.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kérmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködés Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—39.

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni Rákóczi-ut.(Korona gyógyszertár mellett) **Leibchenek félárban.** Telefonszám 827.

* **Női, leányka és gyermek kalapok,** gyönyörű kivitelben, nagyon lecsökkent árcsú árakban kiállításnak. **Cziller Imre** nagyruházában.

* **Több darab föld a város belterületén** előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r.t. Nagyvárad, Bémer tér.

* Ujságkihordónőket felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

A nagyváradai Zenekedvelők Egyesületének hangversenye.

Tegnap este tartotta meg művészi nagy hangversenyét a Zenekedvelők Egyesülete a Vigadó nagytermében. A hangverseny kiemelkedő szereplője volt Schorr Fügys, a prágai kir. Deutsches Landestheater művésze, aki ma egyike a legnagyobb Wagner-énekeseknek. Ennek a hatalmas, igazi nőmet nemzettel senének méltó interpretálójaként és a nagy művész, ahinek hatalmas, tömör baritonja végigúsz a termén, mint a germán félistenek riadója. Ez a hang felől egy egész zenekarral s kicseng belőle a legbámulnabb akkordokká is. A művésznak a honvédzenekar asztalát méltó kísérettel Scharf Károly karnagy vezetésével. Ez a kíséret művészi munka volt s Scharf újra megmutatta, hogy a művészet magasztán áll. Részletig méltán azokra a tapsokra, melyekkel a közönség együtt ünnepelt a művésszel.

Hevesi Piroka zongoraművésznő a Schubert—Liszt féle Nagy ábrándot játszotta. Játéka csodálatos volt úgy technikai készségre, mint művészi finomságra. Ujjai alatt a zongora, az a lélekkel teli hangszerszám, megelégedett, hanghullámokbólulak hanghullámokra, amelyekből néha kitört a fájdalom halk síkjai. Majd mintha gyöngyök omlottak volna alá a zongorából a művésznő ujjai alatt. Csupa szin, ifúság, erő, szépség. Játéka után olyan tapsvihar köszöntötte a művésznőt, amelynek ritkán lehet tapasztalni a mi lassan mekhevével, kényes lelődel közönségünktől. A művésznő alig győzte megköszönni a tapsokat, amelyekből megértette, hogy egyszerre megnyerte közönsége szívét.

Majd Beethoven-től játszotta a nagy zeneszerző Apassionata című művét hasonló műveléssel s a megújuló tapsokért hálaábrándot is játszott.

Am estélyt Schoror Frigyes éneke zárta be, aki Wagner Rikárd Nürnbergi mester dalnokok című művéből Hans Sachs végeztet énekelte a honvédzenekar kíséretével gyönyörűen csengő hangon.

A Zenekedvelők Egyesülete feledhetetlen estét szerezett Nagyvárad közönségének s bizonyára tekintélyes összeget juttatott a jó tőkoncölnek: az Aldozatkésség szobrának s a Gyermekbarát egyesületnek.

SZERKESZTOI POSTA.

Többeknek. Az összelopott tárgyak mint bűnfelek addig maradaak a bíróságnál, míg a bűnügyi tárgyalása be pincs fejezve. Addig a bűnfeleket a bíróság ki nem adhatja, s így a sürgötés csak arra irányulhat, hogy a bíróság mielőbb tüzzön ki tárgyalást az ügyben. Tessék ezért a bírósághoz kérelmet intézni.

UKANIA
mozgó-
színház

Pénteken
A zöld álarc titka
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

AVOLLO
mozgó-
színház

Pénteken
A boldogok szigete
Vígjáték 6 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

VIGADO
mozgó-
színház

Szombat, vasárnap
Új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

NYILTÁR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik feledhetetlen elszerecsétlenülült jó férjem, Reithoffer József m. á. v. vonatfékező temetésén megjelentek, továbbá köszönetemet fejezem ki megboldogult férjem jó barátainak és kartársainak, hogy a temetésen számosan megjelentek. Különösen köszönettel vagyok Homay Sándor m. á. v. vonatkísérőnek, aki meghatározó szép beszéddel bucsuztatta el kartársai és barátai nevében szegény megboldogult jó férjemet.

Özv. Reithoffer Józsefné.

* **Kiadó** Rimenőczy-utca 11. sz. háiban bejáratnál az Ezredévi emléktér felől is, a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-utca.

Szálkai kertgazdaságunkban Rulikovszky temető mellett minden délután 2—6 óra között eladunk kis és nagy mennyiségben:

paradiesom 1 kg.	3—	K
hüvelyes bab 1 kg.	2-40	"
uborka 1 db.	—20	"
1 kg.	1—	"
tök 1 kg.	—60	"
nyárikáposzta 1 db.	—80	"
1 kg.	1 60	"

100 koronán felüli vételt házhoz küldünk.

Telefon délelőtti 9—12 óra közt helybeli 27 szám.

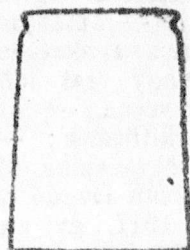
Betűszedő tanulóknak
fiu és berakó tanulóknak
leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

HETI ÁRJEGYZÉK:

II.
5/10

VI.
1

Befőttes és uborkás üvegek
megérkeztek
minden kivitel és nagyságban
Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből	26
Borospohár finom csiszolt üvegből	22
Sörspohár finom csiszolt üvegből	80
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	2—
Borospalack finom csiszolt üvegből	2—
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből	2—
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből	2—
Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből	8—
Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből	8—
Vizeskészlet színes finom aranyozással	5—
Borokészlet színes finom aranyozással	4—
Sörkészlet színes finom aranyozással	4—
Likörkészlet színes finom aranyozással	4—
Tésztákészlet finom majolika színezéssel	5—
Kávékészlet színes finom aranyozással	10—
Teáskészlet színes finom aranyozással	10—
Mocakészlet színes finom aranyozással	10—
Mosdókészlet színes finom diszítéssel	13—
Ebédőkészlet színes finom aranyozással	40—

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánárak.
Képkerekezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszervező: DE. KRÜGER ALADÁR
Feladók szervező: DE. PAPP KÁROLY

95—1917. évi. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött kir. bírósági végrehajtó ezennel közli, hogy a székhelyi kir. járásbíróságnak 1916. évi P 3298/6 számú végrehajtást rendelő végzése követelményében dr. Kerpis Armin ügyvéd által képviselt Timascszky Gyula javára 850 korona tökéletesítés s járulékai erejéig fogantatott bizalmasi végrehajtás alkalmával lefoglalt és 3600 koronára becsült ingókat a székhelyi kir. járásbíróság 1916. évi Pk 3974/7 számú végzésével a további eljárást elrendelte, az 1881. évi LX. t. cikk 120. §-a értelmében jelen az árverést elrendelő végzést helyettesítő árverési hirdetmény úgy a fentnevezett végrehajtó, mint a foglaltató és felülfoglaltatók részére is — amennyiben ezek az árverés kitűzéséhez szükséges kielégítési joggal bírnak, avagy ezt időközben jogérvényesen nyerték volna — kibocsátatik, illetve az árverés kitűzők; — az árverésnek a fent idézett törvények 114 §-a értelmében Erminályfalván leendő megtartása céljából határozott 1917. évi augusztus hó 2. napján délelőtt 10 óráig kitűzve, amint a bíróság le- és felülfoglalt írók, ugymint sertés a legelő betárolónak a 107. és 108. §-a értelmében, készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsárolva alul is el fognak adni.

Felhívom mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételéből a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korában eszközölhetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban leadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Margitta, 1917. évi július hó 10.

JÓNY LAJOS

margittai kir. bir. végrehajtó, mint igazságügyminiszter ur 24258/915 számú rendeletével a hadbavonult székhelyi kir. vhtó helyettesítésére kirendelt helyettes.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádógos, vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Vízvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25—28, 29—35, 36—39, 40—46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
la Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
Lóboxéstehénbox 17—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24—25, 26—28, 29—31, 32—35,

4—, 4-10, 4-40, 4-90,

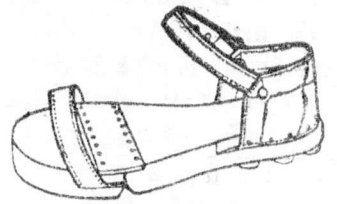
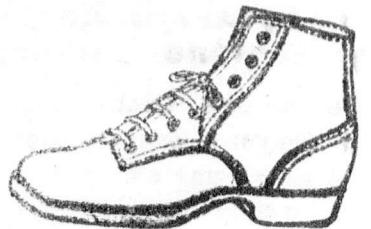
36—37, 38—40, 41—43, 44—46,

5—, 5-50, 6—, 6-10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül törvényileg védett megerősítéssel.

Gyarak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedményben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

IZSAK LIDIA

Elsőrendű
művészalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda épületében.

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház
művésznőinek egye-
dülű fűzős-átlója.
Tisztítanokat és átalá-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legövidebb idő alatt
elkészítetnek.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter
számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10—13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídő.
Telefonszám 14—55.

Nagyvárad legszebb kirándulólhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csúsz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen. 500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkúra. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.